

här ofvan antydda eller andra lämpliga grunder, må i nåder meddela erforderliga föreskrifter,

angående kontrollens utöfvande på afverkningen från Kongl. Maj:ts och Kronans samt öfriga under allmän uppsigt och vård stående skogar i de Norrländska länen, så att olaga afverkning eller åverkan derå må förbyggas eller åtminstone i möjligaste måtto inskränkas; och

angående värden och begagnanderätten af, samt uppsigten öfver de skogar, som tillhöra eller komma att tilläggas nuvarande, och härefter blifvande, kronoskatte och frälseskatte jemte öfriga enskildas hemman i berörda län, till betryggande af skogarnes vid berörda hemman fortvaro och framtida bestånd.

Öfvertygad att de högre kostnader, hvilka för skogsvärden i de Norrländska länen härigenom kan komma att föränledas, väl skola ersättas af de förökade inkomster, som påtagligen komma att uppstå genom de betydligare försäljningar, som från Kronans skogar årligen kunna göras, om trygghet mot åverkan kan åstadkommas, anhåller jag om remiss till behörigt Utskott.

Stockholm den 25 Januari 1867.

E. V. Almqvist.

N:o 22.

Af Herr Almqvist, Erik Victor, angående begränsning af området för nybyggesanläggningar inom Westerbottens läns lappmarker, för betryggande af Lapparnes besittningsrätt till renbetesland, samt anvisande af dertill erforderliga medel.

Från längre tider tillbaka hafva stridigheter och ovänskap, efter hvad officiella handlingar, tid efter annan utkomna Kongl. Förordningar och andra allmänna stadganden gifva vid handen, varit rådande emellan de uti landets nordligaste delar befintliga olika folkstammarne, den äldre Lappska nomadstammen och den yngre Svenska och Finska jordbrukande befolkningen, hvilka förhållanden beklagligen ännu fortfara, åtminstone i en del trakter, der desamma störande och skadligt inverka på befolkningens såväl moraliska som ekonomiska ställning. Ursprungligen torde denna oenighet härledt sig från det förtryck Lapparne, hvilka från äldre tider ensamt innehade dessa bygder, påtagligen funnit sig lida genom kolonisationens och odlingens framåtskridande, för hvilken desamme småningom nödgats lemua de bättre och vextligare delarne af landet invid och närmare kusterna samt draga sig längre och längre inåt, till dess de numera slutligen befinna sig undanträngda till de högsta, nära nog

ofruktbara fjellbyggderna. Men då de, ens derstädes, icke oförkränkt få begagna floddalarna mellan fjellen till betesmarker för de renhjordar, från hvilka de hemta sin hufvudsakligaste näring samt medlen till bergning och utkomst, utan nybyggarna, hvars odlingsförsök sträckt sig ända dit upp, till slotterlägenheter intaga och använda de bästa af dessa betesmarker, så har Lapparnes oro och bitterhet mot nybyggarna än mera ökats. Då härtill kommer, att hvarken Lappar eller nybyggare synas nog tillbörligt akta andras rätt samt ofta händer att den ene, vare sig uppsätligt eller ofrivilligt, vållar skada å den andras egendom och tillhörigheter, så låra stridig- och tvistigheterna dessa fjellens barn emellan vara förklarliga nog.

Dessa härleda sig, efter hvad antydt blifvit, numera hufvudsakligast derifrån att nybygges-anläggningarna sträckt sig upp till berörda fjelltrakter, der, ofvanom eller i närheten af furuträdsgränsen, någon odling med hopp om framgång icke vidare kan bedrivas, och der de naturliga gräsmarkerna, som väl lemna godt och kraftigt bete, ej kunna begagnas till slotter eller höskörd, emedan desamma derigenom hastigt aftaga i vextlighet och innan kort upphöra att vidare gifva någon afkastning, till följd hvaraf de nybyggare eller kolonister, hvilka der slå sig ned, med beräkning att af jordens afkastning och boskapsskötseln, som dock i brist på vinterfoder svårligen derstädes kan med framgång bedrivas, erhålla sin bergning, snart nog råka i den yttersta fattigdom och derigenom, på samma gång de försvåra Lapparnes ställning genom intagande af deras renbetesland, förblifva en börda för Staten och kommunerna, som ej endast under missvextår utan jemväl under vanliga förhållanden till väsendtlig del måste underhålla och försörja dem.

Den Lappska befolkningen deremot, som numera är undanträngd till dessa landets mest otillgängliga och ofruktbara delar, kan dock under sitt nomadiska lefnadsätt och genom sina renhjordar derstädes bereda sig en knapp utkomst, hvilket ej bör densamma förmenas under de tider, som ännu kunna återstå för dess tillvaro såsom särskild folkstam, helst de medel till näring och uppehälle, som naturen derstädes framalstrar, svårligen kunna på annat eller bättre sätt tillgodogöras.

Då häraf synes att kolonisationen sträckt sig vida högre upp i de egentliga fjelltrakterna, än hvad för närvarande med allmänt och enskildt bästa förenligt är, så synes, till förebyggande af vidare fortgång deraf, och till betryggande af Lapparnes, på renafvelns bibehållande beroende bestånd, af vigt att en gräns bestämdes, ofvanom hvilken tillåtelse till nybyggesanläggningar ej vidare må meddelas.

Sedan en dylik gränslinie blifvit bestämd emellan Lappmarkens öfre delar eller den egentliga fjellbygden och dess nedre eller kulturland, bör kolonisationen och odlingen väl fortgå i det nedre landet, men det öfre eller fjellbygden deremot uteslutande upplåtas till renbetes- eller så kallade lapps-katteland.

I sammanhang härmed och då, efter hvad ofvan blifvit antydt och erfarenheten nogsamt visat, nöd och brist oftast och företrädesvis uppstår bland nybyggarebefolkning, som satt sig ned längst upp i fjellen, synes att, då nybyggen ofvanom den sålunda bestämda gräns- eller skilnadslinien, på grund af åsidosatta byggnads- och odlingskyldigheter blifva åbolediga, desamma ej ånyo böra med åboer besättas, utan till allmän kronomark åter förläggas.

På sådant sätt komme otvifvelaktigt Statens och de enskildes intressen i dessa bygder att bäst befrämjas; ty derigenom skulle odlingen fortskyndas i de trakter, der framgång åt densamma kan förväntas, samt renafveln, som på sednare tider varit i starkt aftagande, möjligen åter förbättras eller åtminstone ej vidare förminsas, hvarigenom säkrare bergning och tryggare utkomst, såväl för den jordbrukande befolkningen, som för Lapparne kunde vara att förvänta, och Statens

mellankomst till deras bispringande mindre ofta än hvad hittills varit fallet behöfva påkallas.

Hvad här ofvan blifvit anfördt, afser hufvudsakligast förhållandena i Westerbottens läns lappmark, hvarföre, ehuru väl någon likhet dermed möjligen kan förefinnas äfven inom andra af de Norrländska länen, jag vördsamt vågar hemställa, det Riksdagen behagade aflåta underdånig anhållan, det Kongl. Maj:t tackes

genom behörige afvittringslandtmätare, biträdde af sakkunniga personer samt efter de närmare föreskrifter, Kongl. Maj:t kan finna godt i nåder meddela, låta undersöka huru långt mot fjellen odlingen med fördel kan utsträckas inom Westerbottens läns lappmarker, och med stöd af denna undersökning, oberoende af afvittringen derstädes, låta bestämman en gräns emellan den del af landet, der odlingen bör med framgång och fördel kunna bedrivas, kallad lappmarkens nedre eller kulturland, och dess öfre del eller den egentliga fjellbygden; och i sammanhang dermed meddela nådiga föreskrifter;

att upplåtelse till nybyggesanläggningar ofvanom den sålunda bestämde gränslinien hädanefter icke må utan Kongl. Maj:ts nådiga begifvande tillåtas;

att då nybyggen inom berörda lappmarks öfre del eller fjellbygd på grund af åsidosatta byggnads- och odlingsskyldigheter förklarar åbodeliga, den mark dessa omfattat bör till allmän kronomark ånyo förläggas;

att ifrågavarande fjelltrakter, med derinom befintliga dalsträckningar, må till Lappar eller andra renegare såsom betesland upplåtas på de vilkor och mot de afgälder, som därför kunna bestämmas, i den ordning Kongl. Maj:t kan finna godt i nåder föreskrifva;

att gränserna mellan de olika renbetes- eller lappskatteländen må af landtmätare eller kronobetjeningen i orten, med biträde af tvänne ojäfvige gode män, utstakas och rörläggas samt uti dervid fördt protokoll fullständigt beskrivas; och slutligen

att afvittringen af det öfre lappmarkslandet eller fjelltrakterna må anstå till dess hela den nedre delen af berörda läns lappmarker blifvit fullständigt uppmätta och afvittrade.

Med hemställan derjemte att kostnaderna för ifrågavarande undersökningar och förrättningar må bestridas af de medel Riksdagen kan komma att ställa till Kongl. Maj:ts nådiga disposition för afvittringsarbetenas fortsättande inom de Norrländska länen, anhåller jag vördsamt om remiss till behörigt Utskott.

Stockholm den 25 Januari 1867.

E. V. Almqvist.